

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

«31» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ОСНОВИ СІМЕЙНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ
освітньої програми Дошкільна освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 012 Дошкільна освіта
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Шифр за навчальним планом ВВ2.03

Київ 2023

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «*Основи сімейного консультування*», затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова «7» грудня 2022 року, протокол №6.

Розробник програми: Гальченко В.М., доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти.

Затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти «28» серпня 2023 р., протокол №1.

Завідувач кафедри

Цветкова Г.Г.

I. Опис дисципліни
Шифр дисципліни ВВ2.02

Загальна характеристика дисципліни	Навчальне навантаження дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка	Кількість кредитів – 3		<p>Методи навчання:</p> <p>словесні – лекція, пояснення, бесіда; практичні – виконання практичних завдань, розробка схем, таблиць; самостійне вивчення теоретичного матеріалу, конспектування джерел та їх аналіз, розробка структурно-логічних схем, таблиць.</p> <p><i>Методи та форми дистанційного навчання</i></p> <p>- система Moodle https://moodle.npu.edu.ua/course/view.php?id=4874 інтернет-конференція Google Meet.</p> <p>Форми поточного контролю: лекція (традиційна, проблемна, лекція-диспут), семінари, практичні та лабораторні заняття, модульні контрольні роботи, колоквіум</p> <p>Форма підсумкового контролю: залік</p>
	Загальна кількість годин – 90		
Спеціальність 012 Дошкільна освіта	Денна	Заочна	
Освітній рівень магістр	Лекції		
Вибіркова	14	6	
	Семінарські (практичні) заняття		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом – 2-й	14	4	
	Лабораторні заняття		
	-	-	
	Самостійна робота		
	62	80	
Семестр I	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 2 - самостійна робота: 8			
Мова навчання: українська			1/3

Предмет вивчення навчальної дисципліни – особливості проведення сімейного консультування та методи роботи сімейного консультанта; теоретичні підходи до процесу проведення консультування та професійно важливі риси особистості сімейного консультанта; психологічні особливості взаємодії керівника закладу освіти з батьками вихованців.

Міждисциплінарні зв'язки Загальна психологія, Вікова психологія, Соціальна психологія, Психологія сім'ї, Психологія особистості, Психодіагностика, Психотерапія, Основи консультування.

Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи сімейного консультування» є озброїти магістрантів системою психологічних знань, умінь та навичок, які становлять основу професійної компетентності майбутніх педагогів та керівників ЗДО; формувати активну творчу особистість, здатну на основі здобутих знань, класичних теоретичних напрямів і сучасних моделей сімейного консультування до самостійного визначення і розв'язання професійних та життєвих завдань.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи сімейного консультування» є:

- сформувати у магістрантів знання про базові психологічні уявлення щодо сім'ї та можливості їх практичного використання;
- сформувати здатність до педагогічного осмислення та систематизації уявлень про еволюцію шлюбно-сімейних стосунків;
- ознайомити майбутніх спеціалістів з теоретичними напрямами і сучасними моделями сімейного консультування і можливостями використання цих знань в практичній діяльності;
- ознайомити магістрантів з основними феноменами, які представлені в практиці психологічного консультування сім'ї, з основними методами діагностики і роботи з цими методами та практиками сімейного консультування.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	ПРН 1_ Здатність до критичного мислення, розуміння широкого кола філософсько-світоглядних питань, використання набутого особистісно-професійного досвіду для вирішення наукових та фахових завдань; аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; реалізації власного аксіологічного та	ЗК 1_Світоглядна Здатність до розуміння широкого кола філософських питань, системних зв'язків між явищами і процесами; критичне мислення; використання набутого

	наукового потенціалу.	особистісно-професійного досвіду для вирішення наукових та фахових завдань; аналіз міждисциплінарних явищ та процесів; реалізація власного аксіологічного та наукового потенціалу.
2.	<p>ПРН 20_ Демонструвати навички особистісної і професійної самоактуалізації, задоволення індивідуальних і соціальних потреб; діяти та виконувати суспільно значущі завдання та сприяти особистісному саморозвитку в конкретних культурно-історичних умовах; дбайливо ставитись до історичної спадщини, культурних традицій, сприймати соціальні і культурні відмінності у суспільстві.</p>	<p>ФЗК 3_Психологічна психологічна готовність до наукової діяльності, розвиток наукового мислення; здатність володіти знаннями про закономірності філогенезу та онтогенезу людини на різних вікових етапах, про розвиток психічних процесів людини; до емоційної саморегуляції, розвитку вольових якостей, самоорганізації та самоактуалізації; самоаналізу результатів наукової діяльності; виявлення креативних здібностей для самостійного вирішення дослідницьких завдань; дотримання етичних принципів роботи в системі «людина-людина»; виявлення емпатії, поваги до індивідуальних особливостей інших людей</p>

3.	<p>ПРН 23_ Демонструвати навички особистісної і професійної самоактуалізації, успішного задоволення індивідуальних і соціальних потреб; діяти та виконувати суспільно значущі завдання та сприяти особистісному саморозвитку в конкретних педагогічних умовах.</p>	<p>ФСК 3_ Здатність до вивчення та модернізації існуючих вихованих систем та технологій, розуміння процесів становлення особистості у процесі виховання і самовиховання; до аналізу соціокультурного середовища, проблем виховання особистості на різних вікових етапах; здійснювати ціннісно-смысловий підхід до виховання дітей і молоді ; здатність визначати стан і потенціал освіти на державному рівні та її макро- і мікрооточення шляхом використання комплексу методів стратегічного та оперативного аналізу.</p>
----	---	---

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин.

№ п/п	Назви модулів і тем	Кількість годин денна форма навчання					Кількість годин заочна форма навчання				
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС
1	Розвиток практики сімейного	13	2	2		9	12	2	-	-	10

	консультування										
2	Тема 2. Напрями сімейного консультування	13	2	2		9	12	2	-	-	10
3	Тема 3. Консультування сім'ї з приводу складностей у стосунках з дітьми	13	2	2		9	14	-	2	-	12
4	Тема 4. Особливості консультування подружніх пар	13	2	2		9	12	-	-	-	12
5	Тема 5. Особливості психологічного консультування під час розлучення. Розлучення і діти.	13	2	2		9	12	-	-	-	12
6	Тема 6. Діагностика сім'ї	13	2	2		9	12	2	-	-	12
7	Тема 7. Організація і методика психологічного консультування з питань шлюбу і сім'ї	12	2	2		8	14	-	2	-	12

Разом	90	14	14		62	90	6	4	-	80
--------------	----	----	----	--	----	----	---	---	---	----

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	4.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-ть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
1.	Модуль I. Особливості сімейного консультування.		14
1.1.	Тема 1. Розвиток практики сімейного консультування. Сімейне консультування як психологічна допомога. Історичні корені сімейної психотерапії та сімейного консультування. Функції психологічного консультування щодо сімейних проблем: просвітницько-інформативна і терапевтична. Відмінні ознаки сімейного консультування та сімейної психотерапії. Порівняльний аналіз сімейного та індивідуального консультування. <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i>		2
1.2.	<i>основні: 1,2, 5,10</i> <i>допоміжні: 2,3,6,8</i>		2
	Тема 2. Напрями сімейного консультування. Психоаналітичний напрям у консультуванні. Основні ознаки психоаналітичного підходу. Біхевіористичний напрям у психологічному консультуванні. Когнітивний напрям. Екзистенційний напрям у психологічному консультуванні. Концепція психологічного консультування сім'ї М. Боуена. Концепція контекстової психологічної допомоги сім'ї Д. Ульріха. Техніки психоаналітичного сімейного консультування: вільні асоціації, конфронтація, інтерпретація, робота зі снами та ранніми спогадами. Гуманістичний напрям у сімейному консультуванні. Клієнт-центроване сімейне консультування <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> <i>основні: 1,3,5,6,9</i> <i>допоміжні: 2,4,8,10</i>		2
	Тема 3. Консультування сім'ї з приводу складностей у стосунках з дітьми. Типи сімейного виховання. Типи дисгармонійного виховання. Педагогічна грамотність – передумова		2

	<p>успішності виховання дітей. Задоволення потреб дитини. Спосіб вирішення проблемних і конфліктних ситуацій. Підтримка автономії дитини. Роль матері та батька у розвитку особистості дитини, сімейні фактори, що впливають на цей процес.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> основні: 2,3,5,6,9 допоміжні: 1,3,6,7</p> <p>Тема 4. Особливості консультування подружніх пар. Причини звернення подружжя в консультацію. Особливості консультування при роботі з подружньою парою. Організація роботи з одним із членів подружжя та з подружньою парою.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> основні: 1,3,5,6,10 допоміжні: 1,2,3,6</p> <p>Тема 5. Особливості психологічного консультування під час розлучення. Розлучення і діти.</p> <p>Переживання розлучення з партнером. Пошуки причин зради або охолодження подружніх стосунків. Труднощі взаєморозуміння. Консультування при розлученні. Роль консультанта. Розлучення й діти. Розлучення і страх самотності. Гендерні особливості розлучення.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> основні: 1,3,4,7,9 допоміжні: 2,4,5,10</p> <p>Тема 6. Діагностика сім'ї. Мета і завдання психологічної діагностики сім'ї. Методи психологічного вивчення сім'ї. Параметри діагностики подружніх стосунків і відповідні методики. Особливості психологічної діагностики сім'ї з проблемною дитиною. Особливості психологічної діагностики сім'ї на основі системного підходу.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> основні: 1,3,2,4,5,8,10 допоміжні: 2,3,5,7,9</p> <p>Тема 7. Організація і методика психологічного консультування з питань шлюбу і сім'ї. Вимоги до організації і проведення</p>		<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>
--	---	--	----------------------------

	<p>психоконсультативної бесіди. Особливості контакту під час бесіди. Інтерв'ю як метод психологічного консультування. Практика сімейного консультування. Робота з образами. Техніки, що базуються на використанні уяви: “спогади”, “сімейні фотографії”, “сімейні лялькові інтерв'ю”, “вільний стілець”, порівняння і прояснення цінностей, робота зі снами, поезія і пісенна лірика у подружніх стосунках та ін.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> <i>основні: 2,3,4,7,9</i> <i>допоміжні: 2,3,6,10</i></p>		
--	---	--	--

4.2. План практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	<p>Тема 1. Розвиток практики сімейного консультування.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>основні: 1,2, 5,10</i> <i>допоміжні: 2,3,6,8</i></p>	2
2.	<p>Тема 2. Напрями сімейного консультування.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> <i>основні: 1,3,5,6,9</i> <i>допоміжні:2,4,8,10</i></p>	2
3.	<p>Тема 3. Консультування сім'ї з приводу складностей у стосунках з дітьми.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> <i>основні: 2,3,5,6,9</i> <i>допоміжні: 1,3,6,7</i></p>	2
4.	<p>Тема 4. Особливості консультування подружніх пар.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> <i>основні: 1,3,5,6,10</i> <i>допоміжні: 1,2,3,6</i></p>	2
5.	<p>Тема 5. Особливості психологічного консультування під час розлучення. Розлучення і діти.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> <i>основні: 1,3,4,7,9</i> <i>допоміжні: 2,4,5,10</i></p>	2
6.	<p>Тема 6. Діагностика сім'ї.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> <i>основні: 1,2,4,5,8,10</i></p>	2

	<i>допоміжні: 2,3,5,7,9</i>	
7.	Тема 7. Організація і методика психологічного консультування з питань шлюбу і сім'ї. <i>Рекомендовані інформаційні джерела основні: 2,3,4,7,9 допоміжні: 2,3,6,10</i>	2

4.3. Організація самостійної та індивідуальної роботи студентів

№ з/п	Назви модулів і тем	Зміст завдань до СРС	Форми виконання/звітності
1	Тема 1. Розвиток практики сімейного консультування. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: основні: 1,2, 5,10 допоміжні: 2,3,6,8</i>	Здійснити екскурс в історію становлення й розвитку сімейного консультування.	Створити блок-схему
2	Тема 2. Напрями сімейного консультування. <i>Рекомендовані інформаційні джерела основні: 1,3,5,6,9 допоміжні: 2,4,8,10</i>	Проаналізувати методи консультування сім'ї в різних теоріях особистості	Створити презентацію.
3	Тема 3. Консультування сім'ї з приводу складностей у стосунках з дітьми. <i>Рекомендовані інформаційні джерела основні: 2,3,5,6,9 допоміжні: 1,3,6,7</i>	Розробити вимоги щодо методів виховання дитини в сучасній сім'ї.	Створити таблицю. Написати есе «Як виховувати сучасну дитину? Реалії та перспективи»
4	Тема 4. Особливості консультування подружніх пар. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i>	Визначити переваги й недоліки консультування одного з членів подружжя або обох. Провести паралелі з роботою	Скласти порівняльну таблицю

	<i>основні: 1,3,5,6,10</i> <i>допоміжні: 1,2,3,6</i>	вихователя/директора у процесі взаємодії з батьками вихованців	
5	Тема 5. Особливості психологічного консультування під час розлучення. Розлучення і діти. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> <i>основні: 1,3,4,7,9</i> <i>допоміжні: 2,4,5,10</i>	Визначити етапи проживання втрати після розлучення. Розробити поради «Як пережити наслідки втрати партнера?»	Створити блок-схему. Розробити поради.
6	Тема 6. Діагностика сім'ї. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> <i>основні: 1,3,4,5,8,10</i> <i>допоміжні: 2,3,5,7,9</i>	Добрати методики діагностики сім'ї.	Створити альбом діагностичних методик.
7	Тема 7. Організація і методика психологічного консультування з питань шлюбу і сім'ї. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> <i>основні: 2,3,4,7,9</i> <i>допоміжні: 2,3,6,10</i>	Визначити та схарактеризувати основні методи психологічного консультування сім'ї.	Створити розширену блок-схему.

V. Контроль якості знань студентів

V. Контроль якості знань здобувачів проводять через визначення:

- форм і методів поточного контролю з дисципліни та критеріїв оцінювання знань здобувачів за кожен вид навчальної роботи (протягом семестру). Розподіл балів, які отримують здобувачі, за тематикою та видами поточного контролю подають у таблиці;
- форм і методів підсумкового контролю з освітнього компонента та критеріїв оцінювання знань здобувачів під час його проходження.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компонента. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних

критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути:

- екзамени;
- комплексні іспити;
- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації та виступи здобувачів на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Лекція (традиційна, проблемна, лекція-диспут) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, а також ментальних карт, онлайн дошок), семінари, практичні та лабораторні заняття.

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- методи усної перевірки результатів навчання: бесіда, виступ, пояснення, аналіз тексту, схем тощо;

- методи письмової перевірки результатів навчання: контрольні роботи (завдання), індивідуальне науково-дослідне завдання, тестування тощо;

- методи практичної перевірки - проведення наукового дослідження, моделювання психологічної ситуації тощо.

Дистанційне навчання здійснюється за допомогою комп'ютерних телекомунікацій, має наступні форми поточного контролю:

– Система Moodle - це платформа УДУ імені Михайла Драгоманова, за посиланням <https://moodle.npu.edu.ua/course/view.php?id=1625>, на якій розміщені навчальні матеріали дисципліни, зrealізовується спілкування “студент-студент”, “студент-викладач”, контролюються знання студентів, але й здійснювати управління освітнім процесом.

– Google Meet – проведення дистанційних онлайн конференцій, лекційних, семінарських та лабораторних занять, інших форм навчальних занять, проведених за допомогою засобів телекомунікацій і інших можливостей інтернету

5.2. Форми і методи підсумкового контролю та критерії оцінювання знань студентів

Форма підсумкового контролю: залік.

Залік – це форма підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння студентом (слухачем) теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр.

Максимальна кількість балів за поточну успішність – 100 балів (відмінно А).

У процесі оцінювання підсумкових освітніх досягнень студентів дистанційного навчання застосовуються такі методи:

- Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Розподіл балів, які отримують студенти

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль							Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1								
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	Залік	
12	12	10	10	12	12	12	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
80-89	B	добре

70-79	C	задовільно
65-69	D	
60-64	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Навчально-методична карта дисципліни.

Курс розрахований на 90 години. З них – лекцій 14 г., практичних занять 14 г., самостійної роботи – 62 г. Форма контролю – залік.

Модуль 1.							
Теми лекцій	Тема 1. Розвиток практики сімейного консул ьтуван ня.	Тема 2. Напря ми сімейн ого консул ьтуван ня.	Тема 3. Консул ьтуванн я сім'ї з привод у складн остей у стосунк ах з дітьми.	Тема 4. Особли вості консул ьтуванн я подруж ніх пар.	Тема 5. Особли вості психоло гічного консуль тування під час розлуче ння..	Тема 6. Діагнос тика сім'ї.	Тема 7. Органі зація і методи ка психоло гічно го консул ьтуван ня з питань шлюбу і сім'ї.

Теми практичних занять	Тема 1. Розвиток практики сімейного консультування.	Тема 2. Напрями сімейного консультування.	Тема 3. Консультування сім'ї з приводу складностей у стосунках з дітьми.	Тема 4. Особливості консультування подружніх пар.	Тема 5. Особливості психологічного консультування під час розлучення..	Тема 6. Діагностика сім'ї.	Тема 7. Організація і методика психологічного консультування з питань шлюбу і сім'ї.
Самостійна робота	<ul style="list-style-type: none"> • Здійснити екскурс в історію становлення й розвитку сімейного консультування. • Проаналізувати методи консультування сім'ї в різних теоріях особистості. • Розробити вимоги щодо методів виховання дитини в сучасній сім'ї. • Визначити переваги й недоліки консультування одного з членів подружжя або обох. Провести паралелі з роботою вихователя/директора у процесі взаємодії з батьками вихованців. • Визначити етапи проживання втрати після розлучення. Розробити поради «Як пережити наслідки втрати партнера?» • Добрати методики діагностики сім'ї. • Визначити та схарактеризувати основні методи психологічного консультування сім'ї. 						
Види контролю	<p style="text-align: center;">Тестовий контроль Презентація Творчий проєкт</p>						

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні:

1. Магдисюк Основи психологічного консультування. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 360 с.
2. Максимова Н. Ю. Сімейне консультування : навч. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 304 с.
3. Пеньковська Н., Шептицький Р. Основи психологічного консультування у методі позитивної психотерапії. Навч.-метод. Посібник. Тернопіль : 2014. 256 с.
4. Прикладні аспекти практичної роботи з сім'єю. Психологія сім'ї. Київ : Академія, 2021. 192 с.
5. Психологія сім'ї: підручник / за ред. В. М. Поліщука. Суми : Університетська книга, 2021. 248 с.
6. Помиткіна Л.В., Злагодух В.В., Хімченко Н.С., Погорільська Н.І. Психологія сім'ї. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. 270 с.
7. Федоренко Р. П. Психологія сім'ї : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 364 с.
8. Цимбалюк І. Психологічне консультування та психокорекція. Навчальний посібник. Київ : ВД «Професіонал», 2005. 656 с.
9. Цільмак О.М., Лефтеров В.О. Психологія сім'ї та шлюбу: таблиці, схеми, коментарі : навчально-наочний підручник / за заг. ред. О. М. Цільмак. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020, 266 с.
10. Цільмак О.М. Методика проведення інтерактивних практичних занять з навчальної дисципліни «Психологія сім'ї та шлюбу»: навчально-методичний посібник. / О. М. Цільмак. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020, 216 с.

Допоміжні:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: Навчальний посібник. К.: Четверта хвиля, 2011. 256 с.
2. Коць М. О. Практика психодіагностики та психокорекції в онтогенезі : методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни. Луцьк: СНУ імені Лесі Українки, 2018. 19 с.
3. Кривоніс Т.Г. Теорія та практика особистісної психотерапії: монографія. Слово, 2012. 280 с.
4. Кулик І.В. Основи консультування: методичні рекомендації. ІваноФранківськ : НАІР. 2018. 93 с.
5. Максимова Н. Ю Сімейне консультування : навч. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 304 с.
6. Потапчук Є. М. Психологічна діагностика шлюбного потенціалу та міжособистісної сумісності з партнером : довідник сімейного психолога. Хмельницький : Видавництво «PolyLux design & print», 2020. 36 с
7. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій. Методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос,

Л. І. Литвиненко, Царенко Л. Г.; за ред. З. Г. Кісарчук. Київ: ТОВ Видавництво-Логос, 2015. 207 с.

8. Седих К.В. Психологія сім'ї. Навчальний посібник 3-тє видання, стереотипне. К.: ВЦ "Академія". 2021. 192 с.

9. Харченко С. Я., Краснова Н. П., Юрків Я. І(2012). Соціально-педагогічне консультування : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. Луганськ : «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 403 с.

10. Шестопалова О.П. Теорія та практика консультативної роботи шкільного психолога. Кривий Ріг, 2014. 150 с.

Інформаційні ресурси:

1. Асоціація психологів України / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://association.com.ua/>

2. Енциклопедія практичної психології / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://psychologis.com.ua>

3. Українська асоціація сімейних психологів
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100067664643786&paipv=0&eav=AfZsyIN6L7I3XkzXUjzJQnbhfwCA-OPSApF4enWMYWT2wPPHPvlksGg64ECz3-7gSSM>

4. Українська асоціація трансактного аналізу / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uata.org.ua/>

5. АППУ <https://appu.in.ua/>

6. Асоціація психології сім'ї
<https://www.education.ua/trainings/companies/12639/>

7. <http://portal.iapm.edu.ua/portal/media/books/4a5429bb-d141-41a2-95ef-156de2e7457e.pdf>

8. https://pidru4niki.com/78055/psihologiya/viii_simeyne_konsultuvannya

9. https://shron1.chtyvo.org.ua/Pomytkina_Liubov/Psykholohiia_simji.pdf